

Verpleegkunde 19 Geestelijke gezondheid en neuropsychologie

- Herken symptomen van schizofrenie, psychotische stoornissen en ernstige psychische aandoeningen
- Communiceer effectief met cliënten die hallucinaties, wanen of verwarring ervaren
- Ondersteunen van cliënten met een verstandelijke beperking en neuroontwikkelingsstoornissen (bijv. Rett-syndroom)
- schizofrenie, psychose, hallucinaties, wanen, verstandelijke beperking, Rett-syndroom, crisissignalen

De schizofrenie**De psychose****De hallucinatie****De waning****De verstandelijke beperking****Het Rett-syndroom****De sociale achteruitgang****Het crisissignaal****De acute episode****De therapeutische relatie****De medicatie****De bijwerking****De zorgcoördinator****De ontwikkelingsstrategie****Observeren en rapporteren****Iemand geruststellen****Empathisch luisteren****Reageren op aanwijzingen****Rustig blijven (kalmeren)****In kaart brengen (symptomen)****Behandelplan opstellen****Verwijzen naar gespecialiseerde zorg****Zelfbeschadiging voorkomen****Gedragsactivatie toepassen**

1. Oefeningen

1. Koppel elk woord aan de juiste definitie.

a. De psychose	1. ervaring waarbij iemand iets ziet, hoort of voelt dat er niet echt
b. De hallucinatie	2. verandering in gedrag die aangeeft dat de situatie snel kan verslechteren
c. De verstandelijke beperking	3. met rustige woorden zeggen dat u luistert en dat de persoon veilig is
d. Het crisissignaal	4. stoornis waardoor iemand informatie langzamer begrijpt en vaak extra hulp nodig heeft
e. Iemand geruststellen	5. toestand waarin iemand het contact met de realiteit verliest

a-5 b-1 c-4 d-2 e-3

2. Observatie op de gesloten afdeling (Audio beschikbaar in de app)

Vul de lege plekken in: schizofrenie, interventie, crisissignalen, realiteitszin, observatieverslag, veiligheidsplan, behandelplan, wanen, zelfbeschadiging, medicatie

Op de gesloten afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis begint de avonddienst. Verpleegkundige Sara leest in het elektronisch dossier dat meneer Van Dijk _____ heeft en de laatste weken vaker stemmen hoort. In het _____ staat dat zijn _____ wisselt: soms kan hij goed vertellen wat er gebeurt, maar soms denkt hij dat de tv speciaal voor hem geheime berichten uitzendt. Sara let extra op _____, zoals plotselinge boosheid, _____ of weigeren van medicatie.

Tijdens de ronde ziet Sara dat meneer Van Dijk onrustig door de gang loopt. Hij zegt dat de camera's hem volgen en dat iemand hem wil vergiftigen. Sara blijft rustig en spreekt in korte, duidelijke zinnen. Ze gaat niet in discussie over zijn _____, maar benoemt wat zij ziet: dat hij bang is en veel spanning voelt. Ze controleert of hij veilig is, biedt een rustige kamer aan en bespreekt het _____ dat in zijn _____ staat. Daarna belt ze met de arts om de situatie te bespreken en om te beoordelen of extra _____ of aanpassing van de _____ nodig is.

1. Waarom let Sara extra op crisissignalen bij meneer Van Dijk?

3. Luister naar het audiofragment en geef aan of de volgende uitspraken waar of onwaar zijn.

- De verpleegkundige zag tekenen van een acute psychose en probeerde de cliënt te kalmeren door rustig te blijven en korte vragen te stellen. Waar Onwaar
- De cliënt dacht dat zijn familie hem wilde vergiftigen en voelde zich tijdens de dienst veilig op het werk.
- Het behandelplan wordt niet direct tijdens de avonddienst gewijzigd; er is eerst gerapporteerd aan de zorgcoördinator en aanpassingen staan gepland voor morgen.

4. Rollenspel: Voltooi de dialogen

a. Avonddienst: cliënt hoort stemmen

Verpleegkundige Anja: *Mark, ik zie dat je onrustig bent; kun je vertellen wat er nu gebeurt in je hoofd?*

Cliënt Mark: 1. _____

Verpleegkundige Anja: *Dat klinkt heel naar; je hebt een ernstige psychische aandoening, een psychose, en dan is de realiteitscontrole moeilijk, maar ik geloof je dat het voor jou echt voelt.*

Cliënt Mark: 2. _____

Verpleegkundige Anja: *Zullen we samen rustig gaan zitten, ademhalingsoefeningen doen en ik noteer in het observatierapport wat je nu ervaart, zodat we je begeleidingsplan kunnen aanpassen?*

Cliënt Mark: 3. _____

Verpleegkundige Anja: *Ik blijf bij je, en als het nodig is overleg ik met de arts over je antipsychoticum, zodat we de balans tussen effect en bijwerkingen goed in de gaten houden.*

Cliënt Mark: 4. _____

b. Overdracht: cliënt met verstandelijke beperking

Verpleegkundige Nachtdienst Tom: 5. _____

Dagdienstverpleegkundige Sara: *Oké, dat klinkt als mogelijke crisissignalen; heb je kunnen observeren of er sensorische overprikkeling was, bijvoorbeeld door geluid of licht?*

Verpleegkundige Nachtdienst Tom: 6. _____

Dagdienstverpleegkundige Sara: *Goed dat je dat hebt genoteerd, dan kunnen we het begeleidingsplan en het communicatieschema aanpassen, misschien met minder prikkels en meer vaste structuur in haar dagbestedingsprogramma.*

Verpleegkundige Nachtdienst Tom: 7. _____

Dagdienstverpleegkundige Sara: *Ja, ik zal vanmiddag met de arts en haar ouders overleggen, zodat we haar beter kunnen ondersteunen en ze zich weer veiliger voelt op de groep.*

Voorbeeldantwoorden:

1. Ik hoor weer stemmen, ze zeggen dat ik niks waard ben, ik denk dat het een soort hallucinatie is maar het voelt zo echt. 2. Ik ben bang dat ik doordraai en dat ik weer opgenomen moet worden, ik merk dezelfde crisissignalen als bij mijn vorige terugval. 3. Ja, als jij erbij blijft, lukt het me misschien beter om kalm te blijven en niet in die paranoïde gedachten mee te gaan. 4. Dank je, zo voel ik me minder alleen en durf ik eerder te zeggen als het weer misgaat. 5. Sara, bij Laura, die een ernstige verstandelijke beperking en waarschijnlijk Rett-syndroom heeft, heb ik vannacht meer schreeuwen en zelfbeschadiging gezien. 6. Ja, telkens als de radio aanging werd ze heel gespannen en haar bewegingen werden onrustiger, dus ik heb dat in het observatierapport gezet en haar naar de rustige kamer gebracht. 7. Misschien is het ook goed om met de arts te overleggen over haar medicatie, zodat we het terugvalrisico beter inschatten en op tijd crisisinterventie kunnen inzetten.

5. E-mail

Onderwerp: Observaties meneer Van Loon, kamer 12

Beste collega,

Gisteravond meldde de avonddienst dat meneer Van Loon erg onrustig was. Hij zei dat hij stemmen hoorde en dat er camera's in de muur zaten. Mogelijk gaat het om een **psychose met hallucinaties en wanen**.

Wil jij vandaag extra goed **observeren** hoe hij zich gedraagt (angst, **zelfbeschadiging, suïcidaliteit**) en of hij zijn **medicatie** inneemt? Laat mij vóór 16.00 uur weten wat je hebt gezien, zodat we de **risico's** kunnen inschatten en het beleid kunnen **afstemmen**.

Met vriendelijke groet,

Dr. M. Jansen, psychiater

Schrijf een passende reactie: *Naar aanleiding van uw e-mail wil ik u informeren dat... / Tijdens mijn dienst heb ik geobserveerd dat... / Kunt u mij laten weten of...*
